

GEKKO PAAVILAINEN

YKSI- SARVI- NEN

ntamo

JP

YKSISARVINEN

Gekko Paavilainen

YKSISARVINEN

NTAMO
Helsinki
2020

© Gekko Paavilainen
ISBN 978-952-215-788-1

ULKOASU
Karri Harju

KANNEN KUVA
Johanna Paavilainen, *Yksisarvinen* (2019),
öljy kankaalle

TAITTO
Göran de Kopior

VALMISTAJA
BoD – Books on Demand,
Norderstedt, Saksa

NTAMO
Helsinki 2020

www.ntamo.net

O

Mä en ole koskaan harrastanut seksiä naisen kanssa. Tai olen mä vähän. Se oli huono kokemus.

Että syntyy Kainuussa, ei se ole rikos. Että syntyy homona, ei sekään ole rikos. Se oli kriminalisoitu vielä eilen, melkein. Luojaalle, kaikenmaailman shamaaneille ja oikeustaistelijoille kiitos, ajat ovat muuttuneet. Ihmiset ovat muuttuneet, maailma on muuttunut, mä olen muuttunut. Jopa tuo pihakoivu tuossa on muuttunut. Se on kasvanut, siitä on tullut paksukuorisempi, voimakkaampi. Ja kauniimpi.

Mä en tiedä omasta kasvustani. Mutta mä olen vähemmän herkkänahkainen, lujempi.

Yhdeksänkymmentäluku oli mitä oli. Ei pokattu mobiilipalveluissa, ei ylös- eikä alasladattu nakukuvia, ei sometettu puhki kaikkia joutohetkiä, eikä väistely UPS:n ja DHL:n pakuja jalkakäytävillä.

Ei ollut proteiinipatukoita eikä *superfoodia*. Mutta super-voimia oli yhdellä jos toisellakin. Enimmäkseen mummoilla, jotka hakivat mistä tahansa pienestäkin metsiköstä hehtolitrان mustikkaa nopeammin kuin mä ynnä muut ehtivät ilmoittaa ”Mua ei huv...”

Se oli lyhyt aikakausi virsujen ja virtuaalisuuden välissä,
sanoo sosiaalishistorian professori.

Oli mikä vaan, se oli eräiden läpimurron aikaa.

Yhdellä jengillä, seitsemänkymmentäluvulla syntyneillä,
oli suurimmillaan se yksi.

Elämänjano.

Seksikin oli rivologisesti pelkkää paljaalla nussimista.

Helvetti miten aitoa. Sen sanon minä.

Meissä jokaisessa on kaikkea meneillään. Me voitaisiin päätyä
moniin paikkoihin.

Mun nimi on Reko. Mä päädyin tähän.

Nyt mä kerron, miten se kävi. Mä kerron Tonista, siskosta,
perheestä, ystävistä, homoudesta ja kaikista kultahipuista ja
kaikesta kurasta, mitä elämä naamalle heittää, visvaista paskaa
keittää.

Älä luule, että mä en olisi harkinnut kertoa tätä toisin.
Mutta mun elämäni sai nuo ja nämä käänteet. Ja ne melkein sa-
nelevat sen, kuinka mä saan sen kaiken esittää.

Niin se meni, näin sen näin.

LUKU 1

TAMPERE, KESÄ 1992

Tuijotin välkkyviä diskovaloja ja kuuntelin basson jumputusta. Kylie Minoguen uusin biisi oli hyvä. Mun olisi tehnyt mieli mennä tanssimaan, mutta lattia raikui tyhjiyttään.

Olin valinnut tähystyspaikakseni baaritiskin. Sitä ei ollut pyyhitty kunnolla, mun bleiserini hihat liimautuivat tahmaan. Tiskin pinta oli kulunut tuhansien tuoppien anniskelusta. Tumma maali halkeili. Tarjoilijoita oli kaksi, nuori mies ja kypsä nainen. Kumpikin oli pukeutunut mustiin housuihin, valkoiseen paitaan ja mustaan liiviin. Sillä lailla ne takuuvarmasti erotti henkilökunnaksi. Myös alakerran narikan elämäänkylästänyt myöhäisteini hoitaja ja juro portsari olivat pukeutuneet samalla lailla. Luisevan poken tiesi pokeksi vain JÄRJESTYKSENVALVOJA-nimikyltistä rinnassa. Siinä ei lukenut nimeä. Vain JÄRJESTYKSENVALVOJA.

Dj seisoj turhautuneena spottivalossa ja plarasi levyjään. Osa näytti olevan vinyyleitä. Värivalot vilkkuivat hieman laiskasti verrattuna biisiin poljentoon. Selvästi dj odotti, että pääsisi lentoon ja tykittämään kunnolla. Juro nuorukainen oli vanhen-
tumassa kovaa vauhtia.

Kyllä mä menisin vielä lattialle, mutta en kuitenkaan kehdannut yksin. *What kind of fool do you take me for.* Sitten kun olisi muitakin tanssimassa.

Kallistin tuoppiani ja oluen kultainen raikkaus valui alas kurkustani alempiin sfääreihin.

Kaivoin ruttaantuneen röökiaskin vaalean pellavaisen bleiserini taskusta ja ravistin yhden käteeni. Mukana tuli tupakanpuruja, jotka pyyhkäisin kädestäni lattialle. Kokolattiamatto näytti kaipaavan moppausta. Se oli ylitsevuotaneista maljoista kuin pakanamaan kartta. Aarteen paikkaa ei ollut merkattu rastilla eikä oksennustahroja halunnut miettiä sen enempää.

Hetken sytkärin lämmin liekki sai kilpailla diskovalojen katkoloisteen kanssa. Sitten tupakan punahelkkinen pää.

– Mitä sä täällä yksin istut? kuului takaani.

Säpsähdin ja käännysin jakkarallani. Pyörivässä istuimessa tuntui, että kiepsahtaisin täyden kierroksen takaisin tiskiin päin. Vaivoin sain vauhtini pysäytettyä. Parhaat vuotensa ohittanut tuoli narskui yli musiikin pauhun, kertoi halustaan päästä baarista mitä välittömimmin kaupungin hiljaisimmalle kirpparille.

Siinä mun edessäni seisoj melkein mun pituiseni ruskeatukkainen tyttö. Sillä oli upea vaalea 60-luvun mekko, joka saattoi olla sen äidin tai jopa isoäidin perua. Saumasukat ja meikki henkivät nekin samaa aikaa ja, outoa tai ei, nykyaikaa yhtä kaikki. Poskessa kiva kauneuspilkku, joka tuntui sykkivän valoissa. Mua vastaan rävähti iso hymy ja sanat napsahtelivat tauluun kuin melusta piittaamatta.

– Me ollaan katsottu sua jo pitkään, kun sä täällä vaan yksiksesi hörpät. Tule meidän seuraamme istumaan?

Mä katsoin sen käden osoittamaan suuntaan. Koskaan ei tiedä, mistä koostuvat itse kunkin meidät.

Pöydässä ihan tanssilattian vieressä istui punahiuksinen mimmi, joka katseli meidän suuntaamme. Vieressä notkui joku raskasmetallista mitä ilmeisimmin nauttiva pitkätukkainen jätkä ja tuijotti intensiivisesti tuoppiaan.

– Kyllä mä voin tulla. Mutta lähdetkö joraamaan?

Se vilkaisi tanssilattialle. Samalla hetkellä levynsä varmaan lopulliseen ojennukseen saanut dj tuli kopistaan ulos. Näki päältä, että se mietti, tyytyäkö kahviin vai ottaako suoraan jallua. Sen t-paidassa kiilui yökerhon logo, musta pohja ja valkoisella DISCO. Otin tämän luovuuden purskahduksen vastaan tyynesti: takuulla menisin mäkin Saluuna-nimiseen saluunaan, jos se olisi hyvä saluuna ja sitä hyvyyden rimaa pidin rohkeasti matalalla. Ajatus palasi tiskijukasta nopeasti illan valopilkkuun, joka osasi kieltäytyä vaikuttamatta hylkäävältä.

– Eihän siellä ole ketään.

– Jonkun täytyy tehdä aloite. Jos me mennään, muutkin uskaltautuvat.

– En mä pysty noin kylmään veteen. Mutta lupaan: vähän myöhemmin. Tule nyt istumaan meidän kanssamme.

Se tarttui mua kädestä. Mä tumppasin puoliksi poltetun tupakan, nappasin puoliksi juodun lasin ja seurasin enemmän kuin puoliksi voitettuna pois tiskiltä. Pöydässä oli kuusi paikkaa, neljä sivuilla ja kaksi päissä. Muutama tuoppi ja puoliksi juotu drinkki. Tuhkakuppi oli tyhjä ja mainosti Marlboroa.

– Sainhan mä tämän herran tuolta mukaani. Tässä ovat Henna ja Atte, se esitteli.

– Ja mä olen Else.

– Moi. Mä olen Reko.

Laskin tuopin vastapäätä Hennaa ja istuin alas. Else tuli mun viereeni.

– Mä passitin Elsen hakemaan sua, kun sä näytit niin yksinäiseltä, sanoi Henna.

– Tervetuloa iloisten ihmisten kerhoon. Tämä tollo hevari ei kuulu siihen harrastusseuraan. Se on jo aivan nakit. Me tarvitaan vähän piristystä.

Atte näyttikin siltä, että sen pää jysähtäisi kohta pöytälevvyyn. Silmät harittivat, kun se yritti tarkentaa katsettaan. Sen rasvainen pitkä mustaksi värjätty tukka roikkui pöydällä, otsakiehkura melkein upoksissa juoma-astiaan, josta se piti kiinni kuin hengenhdässä. Ei se hirveästi tajunnut tämän maailman menosta, joka oli kieltämättä melkein yhtä käsittämätön meille selvemmillekin. Käänsin katseeni pois siitä ja huomasin, että Henna tuijotti mua uteliaasti.

– Älä luulekaan, että mä olen tuon kanssa. En todellakaan. Se on vaan mun naapurini, joka tuppautui meidän mukaamme. Se oli naamat jo meiltä lähtiessä. Ja tiedän, että se varmaan lähtee kohta kotiin. Niin sille aina käy. Sillä on hevariksi maailman surkein viinapää.

Mä kaivoin röökit taskustani ja sytytin taas yhden. En rojhennut kommentoida sitä, mikä musiikki yhdistyy millaiseen viinansietoon. Ne ovat herkkiä asioita.

– Tarjoatko mulle yhden? Else kysyi.

– Totta kai.

Ojensin askia sitä kohden. Huomasin, että sen punaiset kynnet olivat tismalleen samaa sävyä sen huulipunan kanssa. Karmiini, sanoin ääneti itselleni, vaikka olisi pitänyt sanoa karmosiini. Onneksi kaikkia heikkouksiaan ja hairahduksiaan ei oivalla tosiaikaisesti. Sitten tyrkytin savukepakkausta kohti Hennaa.

– Yök. Mä en tuohon moskaan koske.

Se oikein irvisti.

– Mulle riittää viina, kunhan sitä on vaan tarpeeksi. Olen niin kova keuhkoamaan, ettei voi polttaa.

– Sulle riittää viina, Else hihitti. – Ja miehet, se lisäsi.

– Niitä on kyllä tyrkyllä. Tasoa vaan puuttuu, jos miehistä puhutaan, Henna vastasi.

Sytytin Elsen röökin ja katsoin sitten, kun se imi ahnaasti keuhkoihinsa silmät kiinni. Filtteri muuttui punaiseksi sen huulipunasta, se puhalsi savua ulos hitaasti nautiskellen. Elokuvat olivat kai opettaneet vahtimaan niin tarkkaan tuollaista tapahtumakulkua, en tiedä. En saanut silmiäni irti.

– Mä olen ollut pari päivää muka lakossa. Mutta tässä sitä taas ollaan, se sanoi.

– Mä en ole koskaan edes harkinnut lakkoa. Jos kerran aloittaa harrastuksen, niin miksi ihmeessä lopettaa?

– Onhan toikin omanlaisensa filosofia, sanoi Henna väliin.

Mä en nähnyt syytä loukkaantua. Mitään pisteliästä en tuntenut nahassani, korkeintaan flirtin kutituksen. Ja alkaahan sekin fllä.

Else kääntyi kunnolla muhun päin.

– Mistä sä muuten ilmestyit tänne? Ei me olla sua aiemmin nähty. Me kuitenkin Hennan kanssa kuulutaan kalustoon. Makuupussit on tuolla tiskin takana ja postikin on käännetty jo tänne.

– Ja siellä takahuoneessa meillä on retkikeitin ja kuormalavallinen kuivamuonaa, heitti Henna väliin.

– Mä muutin Tampereelle vasta pari viikkoa sitten. En ole ehtinyt vielä tsekkaamaan bilepaikkoja, kun on ollut niin paljon tekemistä kämpällä. Itse asiassa on vieläkin muuttolaatikko tai pari purkamatta.

Huomasin käyväni tunnustukselliseksi. Eikä mua edes nolottanut.

– Tämä on eka ilta liikkeellä. Paikka vaikuttaa kivalta. Niin kuin tekni.

Oli luisumaisillaan vuodatuksiksi. Olo keveni jo vähästä ja muut näyttivät jaksavan kuunnella. Atte sen kuin sulkeutui, mikä kelpasi sekin tekosyyksi yksityiskohtaiselle pienoiselämäkerralle. Mutta mä sain sentään pidettyä sen poissa ilmatilasta. Hennan ja Elsen ystävällisyyttä ei tehnyt mieli käyttää väärin. Tai ehkä ilta oli se, joka käski, käytti omaa valtaansa meihin kaikkiin. Komensi malttiin ja pitkien monologioiden skippaamiseen, kunnioittamaan vähittäistä huipentumistaan.

Lakkiaiset oli pidetty vain kaksi viikkoa sitten. Ja mulle oli ollut aivan selvää, että muutan Tampereelle. En mä tuntenut enää sitä kyläpahasta kodikseni. Olin viettänyt siellä koko ikäni. Koko elämäni. Se oli saanut sen, vienyt kaikkeni antamatta paljonkaan vastineeksi. Eikä sillä ollut mulle enää mitään muuta tarjottavaa kuin Oulujärven laineet ja pikkupaikan umpitutut naamat. Kuten tapasin sanoa, ei mitään vaaraa, ei mitään hemaisevaa, vaan pelkkää raakaa vaaramaisemaa. Tapasin sanoa sen ainakin kymmenen radiohitin sävelin.

Viimeiset kolme Tampereella viettämäni kesää olivat varmistaneet mulle sen, että mä halusin tänne. Halusin tämän kaupungin. Ja nyt saa nauraa: tunsin sen haluavan mut.

Tampere oli muhkea ja tiheä, ei mikään maitolaituri. Se kasvoi suoraan järivistä omaan täyteen mittaansa ja vakuutti, että tänne mahtuvat kaikki tunteet ja kohtalot ja tuulet ja kodit ja

kodittomat. Meinasin kai vain, että ainakaan kaikki eivät olleet ainakaan koko ajan ainakaan kauhean ahdasmielisiä.

Sen Tampere sanoi ja sanoi sen ihan riittävän hyvin.

Halusin sitä ja olla sen haluama. Näin meissä lupausta. Tai ainakin houkutusta.

Mä olin homo ja sen kirouksen kanssa mä en voinut elää Kainuussa. En enää päivääkään. Mun oli vaan pakko päästä pois. Täällä mä voisin aloittaa mun elämäni puhtaalta pöydältä tai vaikka tahmaiselta baaritiskiltä.

Ihan kuin se elämä olisi muuttanut jo ennen mua tänne. Tai mut roudattu jo ennen niitä muuttolaatikoita. Ihan kuin olisin ollut itseäni vastassa Teiskontiellä. Tai viimeistään Kekkosen-tiellä. Että tervetuloa, mä se olen, järkännyt jo kaiken.

Vai Tampereko se otti mut vastaan. Ja kesä.

Mä tahdoin luoda uudet kuviot. Tahdoin löytää uudet ihmiset ympärilleni ja olla oma itseni. Näitä on helppo ladel-la, vaikka jokaisen ajatteleminenkin oli kuin joku Koljonvirran taistelu. Mikä se sitten olikaan, joku pahanniminen ja paha-enteinen juttu kuitenkin. Ja mikä pahinta ja tärkeintä: tahdoin löytää sen, mitä tai mikä mä olen.

En osaa selittää. Mä en osaa kertoa, mistä sen aavistaa. Nuoruus on joillekin hirveä riesa, mutta siinä on omat etunsa.

Se on paikka, josta katsoessaan tajuaa, että tarvitsee vähän kaikkea. Ja äkkiä. Ja sählää mitä sählää, tietää joka tapauk-sessa, että sitä omaa arvoitustaan täytyy ratkoa. Tai hukka perii.

Halusin Tamperetta niin kuin halusin maistaa elämää ylipäättään. Halusin Tamperetta, koska halusin oppia. Halusin osata Tampereen ulkoa, jotta pääsisin kiinni siitä, miten itse sytyn ja sammun ja käyn ja hyydyn. Mulla oli sellainen olo kuin olisin

luomassa nahkaani, kuin joku käärmeenpoikanen, joka tekee sen ensimmäisen kerran. Loisin sisuksetkin kertalaakista.

– Mistä sä muutit tänne? Else kysyi ja karisti tuhkaa viehkein kädenliikkein.

Tampere on kaunis, mä ajattelin.

– Kainuusta. Ihan pieneltä paikkakunnalta.

– Mun tätini asuu Kainuussa. Olen käynyt siellä joskus pentuna. Enkä kyllä edes muista, mikä sen paikan nimi oli. Se oli ehkä niin pieni, että se on jo kadonnut kartalta. Kaikki muuttaa sieltä pois.

Henna nousi seisomaan.

– Mun on pakko käydä vessassa tässä välissä. Kusettaa ihan hemmetisti.

Se lähti.

– Yrjöttää, Atte örisi ja nousi hänkin pöydästä.

Sen mustien farkkujen kupeilla roikkuvat ketjut raapivat pöydän kulmaa. Niittivyö välähti diskoillan kunniaksi.

– Et saatana siihen oksenna. Hus vessaan!

Else läppäsi Attea, joka lähti horjumaan Hennan perään. Naapuripöydän tuoli kaatui metallipojan töytäisystä, mutta henkilökunta ei puuttunut tilanteeseen.

Tampere sallii, Tampere ymmärtää.

– Voi ei. Nyt on ilta pilalla. Mun unelmieni prinssi hylkäsi mut.

Else kikatti.

Mä hymyilin ja tumppasin.

Paikalle oli alkanut valua muuta väestöä. Kello lähestyi kahtatoista ja muutama tyyppi oli jo ottanut tuntumaa parkettiin.

– Joko mennään? mä kysyin.

– Mähän lupasin. Mennään vaan.

Se tanssi tosi hyvin ja mä nautin. Annoin musiikin viedä. Välillä Else vilkaisi mua silmät hehkuen. Tanssilattia kiintyi meihin turhankin kirjaimellisesti. Jalat saivat tehdä tuplatyön, kun kengänpohjat piti tämän tästä kiskaista irti töhkästä, mutta kun dj pössäytti sekaan muutaman pienen savupilven, kaikki hyväksyivät kaiken. Tuprahdus lisäsi turvallisuuden tunnetta.

Tuntui hyvältä, että tanssilattia oli korkattu. Dj näytti myös tyytyväiseltä, ryhdistäytyi ammattinsa toden kutsun taas kuullessaan ja unohti janonsa. Jalkojemme alla kimalsi väri-valoruudukko, aikanaan kallis lysti, nyt jo samentunut ja veto-voimaansa menettänyt. Mutta mä en antanut minkään haitata.

Oltiin varmaan tyylikäs pari. Else pinkeässä mekossaan ja niissä saumasukissaan, hiukset tupeerattuna hulppeaksi palloksi. Mulla oli tiukka mustavalkoinen t-paita, se vähintäänkin makea bleiseri ja mustat, hiukan levenevälahkeiset farkut. Mustan tukkani olin vetänyt geelillä antaumuksellisesti eteenpäin, hieman yläviistoon pystyyn. Siinä ja silloin sen olisi voinut valaa pronssiin ja viedä Pariisiin sen metrin prototyypin viereen kaikkien pysyvien ihanteiden näyttelyyn.

Ja me tanssittiin kuin meduusat tai merihevoset. Tuntui, että muut meidän ympärillämme nostelivat vaan laiskasti jalkojaan, irti möhnästä ja kiinni möhnään, mutta me annettiin palaa, oltiin sen alkuperäisen lattian arvoisia. Diskossa diskon tavalla, muistin kuulleen jo Kainuun vuosinani useinkin vanhan kansan suusta.

Ihmiset katselivat meitä pöydistä. Henna vilkutti meille uusi räikeä drinkki kädessään. Kolmen biisin jälkeen palattiin pöytään.

– Jessus, tanssiminen vie mehut. Kuumakin tuli.

Niin mä puuskahdin ja vähän kaduin heti perään. Olo oli pelkästään hyvä, mutta joku seuraelämän mystinen sääntö laittoi puhumaan roskaa.

– Te olitte hyvännäköinen pari, Henna sanoi. – Oletko sä joku *ballerino*, Reko? Tanssit älyttömän hyvin.

– En todellakaan, maalaistytöt latotansseissa opettaneet. Tai no. Aina olen tykännyt tanssia, vaikka siellä maalla nyt ei pahemmin päässyt.

Jälleen oli lähdössä autobiografia vauhtiin. En jaksanut pidätellä.

– Koulun jumppasalissa pidettiin joskus kahden illan *disco dancing* -kurssi. Joojoo, julisteet puhuivat oikein suuren maailman kieltä. Joku tanssinopettaja Hesasta kierteli pikku-paikkoja. Taisin olla ainoa poika siellä.

Alkoi tuntua, että odotettiin paljastuksia. Säikähdin tai halusin säästellä, vaikea sanoa. Vaihdoin puheenaihetta.

– Nyt on pakko saada lisää juotavaa. Taisin äsken hikoilla kaiken alkoholin pois, ja sehän ei passaa.

– Mä tulen kanssa tiskille, Else sanoi ja nousi yhtä aikaa.

– Ja taas mä jään yksin, Henna parahti muka suuresti loukattuna. – Ette kyllä viivy kauan. Joku läppäkenkä kantrivillapaidassaan innostuu vielä iskuyritykseen.

Se imaisi drinkistään pitkän imun ja räpytteli silmiään.

En voinut olla nauramatta. Tampere oli vapauttamassa mua huokonen huokoselta, ja mä aioin tietenkin vastalahjaksi vapauttaa sen, kortteli korttelilta ja krouvi krouvilta. Se on lahja-taloutta, tai kiertotaloutta, tai ei taloutta laisinkaan. Jotain vaihdantaa kumminkin.

Baaritiski oli tukossa. Saatiin odottaa.

– Mitä sä juot? kysyin Elseltä.

”Olin mä aina
kuvitellut, että
suutelin miehen
kanssa.”

YKSISARVINEN on romaani
90-luvun alussa aikuiseksi kasva-
vasta Rekosta. Kainuulainen
nuori mies rakastuu ensin Tampe-
reeseen ja sitten Toniin. Hänellä
on mummo, sisko, kaksosystävät
ja välkky pää. Mutta kuinka hän peittoaa toisten ennakkoluulot ja
paljastaa omat supervoimansa.

Gekko Paavilainen iskee esikoisteoksessaan kiinni itsensä
löytämisen klassiseen teemaan. Hersyvä ja herkkä *Yksisarvinen*
on puuduttamaton ja haukotuttamaton kehitysromaanin.
Nälkämaassa syntynyt ja Tampereelle kotiutunut parturi-
kampaaja Paavilainen tunnetaan 00-luvun tv-sarjasta *Sillä
silmillä* ja 2014 perustetusta *Man Made Lifestyle* -sivustosta.

ntamo

ISBN: 978-952-215-788-1

9 789522 157881

www.ntamo.net